

Co je odborný text 2

Definice odborného textu, postup psaní odborného textu

Struktura empirické stati

Základním cílem je **ověření platnosti hypotézy nebo hypotéz.**

Výsledky bádání se uveřejňují v odborné stati, která má tyto části:

- ▶ **úvod** (formulace problému + přehled o dané tematice)
- ▶ **hypotézy a data** (stanovení hypotézy + výběr metody + popis zkoumaných dat)
- ▶ **analýza a její výsledek** (vlastní výzkum + prezentace výsledků)
- ▶ **diskuse a interpretace výsledků** (verifikace / falsifikace hypotéz, podmínky platnosti hypotéz, interpretace výsledků)

Struktura neempirické stati

1. **úvod** (stanovení problému, přehled dosavadních řešení, informace o logice výkladu)
2. **jádro** (uvést odpovědi na tyto otázky: jak autor postupoval při ověřování odpovědi a proč se rozhodl pro takový postup; o jaké argumenty své tvrzení opírá + seznámení s hypotézami a daty, se kterými se pracuje)
3. **závěr** (stanovit podmínky, za jakých zjištěné odpovědi (hypotézy) platí, důležité je vždy formulovat takové závěry, k nimž lze v textu najít argumenty)

Základní typy odborných textů

- ❑ **kompilace**
- ❑ **komparace**
- ❑ **recenzní stat'**
- ❑ **přehledová stat'**
- ❑ **odborná eseje**

Kompilace

- Práce založená na **přebírání a novém sestavování**.
- Kvalitní kompilace je promyšlenou syntézou různých názorů na určitý problém.
- V úvodu:
 - *popsat problém*
 - *zařazení do kontextu*
 - *seznámení s daty, se kterými se pracuje*
- Kompilace **není** montáž výpisků z četby.

Komparace

- Podává zprávu o průběhu a výsledcích **porovnávání dvou nebo více textů, pojetí nebo přístupů k řešení.**
- Je nutné mít společná kritéria, která můžeme na zkoumané objekty aplikovat.
- Výsledkem je nějaký typ klasifikace.
- **Úvod** – charakteristika problému, popis použité metody, popis a zdůvodnění kritérií.
- Průběh a výsledky komparace je třeba doložit argumenty – citace, odkazy, parafráze.
- **Závěr** – diskuse (tj. úvaha o relevantnosti a užitečnosti klasifikace)

Recenzní stat' (recenze)

- Rozsáhlejší hodnocení nějakého díla.
- Autor musí **prokázat, že textu dobře rozumí** a chápe jej v celém kontextu.
- **Úvod** – představení autora zkoumaného díla a zařazení díla do kontextu.
- **Cíl** – zjistit, jaké jsou přednosti a slabiny práce a zjištění jejího místa mezi ostatními texty.
- **Jádrem je rozbor textu**, nikoli pouze jeho převyprávění.
- K napsání dobré recenzní statí nestačí pouze četba analyzovaného textu, ale je třeba také široká znalost sekundární literatury.

Přehledová stat'

- Pokud možno **vyčerpávající přehled o dosavadním bádání** v určitém směru s úplným seznamem stěžejní literatury.
- Publikace, o kterých stat' pojednává, se musí nějakým způsobem uspořádat, klasifikovat.
- **Přehledová stat' je povinnou součástí větších vědeckých textů** (včetně diplomových a doktorských prací).
- Důležité je nejdříve se důkladně seznámit s problematikou a s literaturou, a teprve potom vymezit konkrétní téma práce.

Odborná esej

- Esej **není jednoznačně formalizována** (= neexistují přesná pravidla, jak psát esej).
- Klade na autora větší nároky než odborná stat'.
- Předpokládají se **hluboké znalosti problematiky a přirozený literární talent**.
- Více o odborné eseji později v tomto kurzu.
- Poznámka jazyková: slovo **esej** může být dvojího rodu. **Mužský rod** (č.j. esej, eseje, eseji, esej, eseji, esejem; č. mn. eseje, esejů, esejům, eseje, esejích, eseji), nebo **ženský rod** (č.j. esej, eseje, eseji, esej, eseji, esejí; č.mn. eseje, esejí, esejím, eseje, esejích, esejemi).

Publikační zásady

Několik poznámek ...

Každý odborný text musí vyhovět třem základním požadavkům:

- a) **Podat úplné a konzistentní informace o všech využitých zdrojích.**
- b) **Odlišit vlastní myšlenky, formulace, fakta od těch, které jsou převzaté.**
- c) **Co nejpřesněji reprodukovat použité texty.**

PRAVIDLO:

Není třeba uvádět odkaz na obecně známá fakta a původní myšlenky autora textu.

Obecně známá fakta jsou:

- **Neoddiskutovatelné události** (tj. to, co se určitě stalo, nikdo o tom nepochybuje)
- **Vše, co se považuje za součást všeobecného vzdělání** (fakta vyučovaná na ZŠ a SŠ)
- **Základní poznatky daného oboru.**

-
- ▶ ČMEJRKOVÁ, S. DANEŠ, F. SVĚTLÁ, J. *Jak napsat odborný text*. Praha : LEDA, 1999. ISBN 80-85927-69-1.
 - ▶ KULDANOVÁ, P. *Útvary českého národního jazyka*. [online] 2003. [cit. 20. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.osu.cz/fpd/kcd/dokumenty/cestinapositi/igstemal.htm>
 - ▶ kol. autorů. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha : Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-134-4.
 - ▶ ŠANDEROVÁ, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha : SLON, 2007. ISBN 978-80-86429-40-9.
-

